

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Kapłaństwo eucharystyczne w teologii Josepha Ratzingera/Benedykta XVI

napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Mariana Kowalczyka SAC

Badania prowadzone w niniejszej pracy skupiają się na teologicznym związku trzech wyrażen: sakramentu święceń, apostołatu laikatu i Eucharystii. Bezpośrednim motywem podjęcia się tego tematu jest brak w literaturze teologicznej monografii lub opracowań, które w usystematyzowany naukowo sposób połączyły ze sobą temat kapłaństwa katolickiego (ministerialnego i wspólnego) oraz Najświętszego Sakramentu.

Praca doktorska ma charakter źródłowy, co oznacza, że w pierwszej kolejności skupia się na teologicznej analizie myśli jednego z najwybitniejszych teologów XX i XXI wieku – Josepha Ratzingera/Benedykta XVI (1927-2022).

Głównym celem pracy jest rozwiązanie następującego problemu badawczego: jak, zdaniem Josepha Ratzingera/Benedykta XVI, kapłaństwo katolickie, tj.: kapłaństwo wspólne, wynikające z chrztu i kapłaństwo ministerialne, wynikające ze święceń oraz Eucharystia oddziałują na siebie wzajemnie i czy w kontekście teologicznego ujęcia tego związku można mówić o nowym pojęciu: kapłaństwo eucharystyczne?

Zrealizowanie badań w kontekście postawionego celu było możliwe dzięki zastosowaniu odpowiedniej metodologii. Właściwą metodę, wykorzystywaną w całej pracy, można określić systematyczno-personalistyczną. Składa się ona z trzech metodologicznych komponentów: metody pozytywnej (umożliwiającej przedstawienie określonej doktryny i nauczania Magisterium), historyczno-teologicznej (wykazującej organiczny rozwój określonego pojęcia) oraz metody spekulatywnej/systematycznej (polegającej na krytycznym zestawieniu i porównywaniu ze sobą treści magisterialnych i refleksji innych teologów ze spuścizną Josepha Ratzingera/Benedykta XVI). Zastosowana metoda pozwoliła skutecznie przeprowadzić badania w każdej poszczególniej części pracy i wyprowadzić wnioski końcowe.

Praca składa się z wykazu skrótów, wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia i skategoryzowanej bibliografii. Każdy rozdział i paragraf poprzedza krótkie wprowadzenie, natomiast na końcu każdej części stosuje się krótkie podsumowanie.

W pierwszym rozdziale podjęto w szczególności problem badawczy sprowadzający się do pytania: na ile można mówić o pojęciu kapłaństwa eucharystycznego i na ile można uzasadnić fakt jego istnienia w oparciu o myśl teologiczną Josepha Ratzingera/Benedykta XVI? Autor wykazuje w nim nie tylko genezę i źródło kapłaństwa katolickiego, ale przede wszystkim potwierdza tezę, iż kapłaństwo wyświęconych i laikatu, rozwijane doktrynalnie przez wieki, może egzystować dzięki realnej, substancjalnej i prawdziwej obecności Jezusa Chrystusa w Eucharystii. Ważnym wątkiem w tej części badań jest wykazanie istotnych różnic i podobieństwa, jakie zachodzą między laikatem a wyświęconymi, zwłaszcza w kontekście ich komunijnego sprawowania Eucharystii.

W drugim rozdziale główny akcent badawczy związał się z pytaniem badawczym: w jaki sposób, zdaniem Josepha Ratzingera/Benedykta XVI, Eucharystia kształtuje kapłańską egzystencję? Szczególną cechą tej części pracy jest skupienie się na teologii sakramentu święceń, której wiele miejsca w swoich refleksjach poświęcał niemiecki myśliciel. Autor na podstawie źródeł badawczych wykazuje, iż ontologiczna tożsamość, gorliwa ofiarność oraz pogłębiona duchowość prezbiterów i diakonów jest fundamentalnie powiązana z misterium eucharystycznym. Właściwe budowanie każdej z tych przestrzeni w egzystencji wyświęconych jest realną odpowiedzią na współczesne kryzysy wśród duchownych. Eucharystyczny wymiar życia katolickiego kleru skutkuje również właściwym i owocnym posługiwaniem duszpasterskim wśród laikatu.

W trzecim rozdziale podjęta została odpowiedź na pytanie badawcze: w jaki sposób Joseph Ratzinger/Benedykt XVI łączy realizowane w Kościele „kapłaństwo eucharystyczne” z urzeczywistnieniem pośrednictwa zbawczego Chrystusa w jego potrójnej funkcji: Kapłana, Proroka i Króla? Badania w tej części pracy pomagają nie tylko obronić magisterialną tezę, iż wszyscy członkowie ludu Bożego prawdziwie realizują potrójne posłannictwo Chrystusa, ale również, na podstawie źródeł badawczych, pozwalają wyprowadzić wnioski, iż właściwe zrealizowanie posłannictwa kapłańskiego, prorockiego i królewskiego przez laikat i wyświęconych możliwe jest tylko dzięki ich uźródłowieniu w Eucharystii. Realnymi skutkami teologicznej korelacji między wskazanymi przestrzeniami są: 1) większa świadomość liturgiczna; 2) czytelne świadectwo żywej wiary;

3) czynna miłość wobec wszystkich ludzi. Badania wykazują, iż kapłaństwo eucharystyczne laikatu i wyświęconych posiada swoje niezwykle istotne zadania wobec Kościoła i świata.

Czwarty rozdział stanowi odpowiedź na pytanie badawcze: w jaki sposób, zdaniem Josepha Ratzingera/Benedykta XVI, kapłaństwo eucharystyczne poszczególnych wiernych i wyświęconych w porządku hierarchicznym wpływa na jedność komunijną Kościoła? Badania oparte o źródła niemieckiego myśliciela pozwalają wyprowadzić pewne konkretne teologiczne tezy. Pierwsza z nich dotyczy komunijnych więzów kolegialnych biskupów, którzy wraz ze swoją głową – biskupem Rzymu – powinni stanowić autentyczny obraz jedności i wzajemnej współpracy. Podobnie powinny wyglądać więzy komunijne na poziomie Kościołów partykularnych: biskup wraz z prezbiterami i diakonami, co potwierdzają teksty źródłowe niemieckiego myśliciela, powinni z całą możliwą gorliwością zabiegać o jedność i poszanowanie we wzajemnych relacjach, które przekładają się w oczywisty sposób na funkcjonowanie wszystkich innych, mniejszych części Kościoła. Znaczący jest wkład niemieckiego teologa w refleksje na temat relacji wewnątrz katolickich parafii: zdrowe odniesienia duszpasterzy i laikatu do siebie nawzajem są podstawą wszelkiej owocnej i dobrej współpracy na praktycznie każdym poziomie. Dane źródłowe nie pozostawiają wątpliwości, że funkcjonowanie wszystkich wymienionych wyżej więzów między kapłaństwem ministerialnym i kapłaństwem wspólnym jest możliwe wyłącznie w oparciu o sakrament doskonałej jedności – Eucharystię.

W zakończeniu autor dysertacji wyprowadza końcowe wnioski, stanowiące całościowe spojrzenie na wyniki przeprowadzonych badań. Najistotniejszym elementem tej części pracy jest szczegółowe wyjaśnienie pojęcia kapłaństwa eucharystycznego oraz wykazanie jego wymiaru chrystocentrycznego, doktrynalnego, eklezjalnego, komunijnego i pastoralnego. Ostateczne wyniki badań stanowią również wyraźną zachętę do dalszych poszukiwań badawczych i pozwalają poszerzyć znaczeniowo pojęcie kapłaństwa eucharystycznego.

.....
Ks. Krzysztof Metzler
.....